

ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ
„ПОГРЕБНЕ УСЛУГЕ”

Бр. 8724

25-06-2021 год.
БЕОГРАД; Рузвелтова 50

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ
О ПОСЛОВАЊУ
ЗА 2020. ГОДИНУ**

ЈКП „Погребне услуге“ Београд

Београд, јун 2021. године

С А Д Р Ж А Ј

1.	КРАТАК ОПИС ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ (ДЕЛАТНОСТИ) И ОРГАНИЗАЦИОНЕ СТРУКТУРЕ ПРЕДУЗЕЋА.....	3
2.	СТРУКТУРА ПРИХОДА И РАСХОДА.....	4
2.1.	Приходи.....	5
2.1.1.	Приходи основне делатности	5
2.1.2.	Приход од продаје трговинске робе.....	6
2.1.3.	Приходи грађевинско-каменорезачке делатности.....	6
2.1.4.	Приходи од читуља (Политика и Новости).....	6
2.1.5.	Приходи од донација	7
2.1.6.	Приходи од закупнина	7
2.1.7.	Приходи од камата.....	7
2.1.8.	Приходи од додатно остварених бонуса код добављача	7
2.1.9.	Остали приходи.....	7
2.1.10.	Приходи од усклађивања вредности имовине	8
2.2.	Расходи.....	8
2.2.1.	Трошак набавне вредности трговачке робе	8
2.2.2.	Трошак материјала за израду.....	8
2.2.3.	Трошкови енергије	8
2.2.4.	Трошкови радова грађевинско-каменорезачке радионице.....	9
2.2.5.	Трошкови инвестиционог одржавања објеката и опреме.....	9
2.2.6.	Трошкови текућег одржавања	10
2.2.7.	Трошкови зарада (брuto 2)	10
2.2.8.	Трошкови привремених послова (Повремени послови, Уговори о делу, Омладинске задруге итд...)	10
2.2.9.	Трошкови накнаде члановима Надзорног одбора	11
2.2.10.	Трошкови превоза радника	11
2.2.11.	Остали лични расходи.....	11
2.2.12.	Трошкови амортизације	12
2.2.13.	Трошкови непроизводних услуга.....	12
2.2.14.	Остали непоменути расходи	13
2.2.15.	Отписи и расходи.....	14
3.	УЛАГАЊА У ОСНОВНА СРЕДСТВА И ИНВЕСТИЦИОНО ОДРЖАВАЊЕ.....	15
3.1.	Улагања у основна средства.....	15
3.2.	Улагања у инвестиционо одржавање	16
4.	ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ	17
5.	ИЗЛОЖЕНОСТ РИЗИКУ	17
5.1.	Тржишни ризик	17
5.2.	Ризик ликвидности.....	17
5.3.	Кредитни ризик	18
6.	ПОКАЗАТЕЉИ ФИНАНСИЈСКОГ СТАЊА	18
7.	ЗАКЉУЧАК	20

1. КРАТАК ОПИС ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ (ДЕЛАТНОСТИ) И ОРГАНИЗАЦИОНЕ СТРУКТУРЕ ПРЕДУЗЕЋА

Решењем Скупштине града Београда број 3-566/89-XXVII-01 од 21.12.1989. организована је Комунална радна организација „Погребне услуге“, којој се оснивачким актом поверава обављање комуналне делатности уређења и одржавања гробаља и сахрањивања умрлих.

Јуна 1998. године Решењем Привредног суда у Београду VI-Fi 7991/98 извршено је усклађивање правног лица са Законом о предузећима и промењен назив у јавно комунално предузеће „Погребне услуге“.

Решењем број БД 473/2005 од 22. јуна 2005. године ЈКП „Погребне услуге“ уписано је у регистар привредних субјеката код Агенције за привредне регистре.

- Пословно име: Јавно комунално предузеће „Погребне услуге“
- Седиште предузећа налази се у Београду, Рузвелтова 50 (општина Звездара)
- Шифра делатности: 9603 – погребне и сродне делатности
- Матични број предузећа: 07049455
- ПИБ: 100133006
- Код Управе за трезор града Београда (филијала Палилула) Предузеће је регистровано као КЈС 7, ЈББК 82033
- Предузеће је према завршном рачуну класификовано у велико правно лице и Рачуноводственим политикама дефинисано је да примењује потпуне МСФИ.

Предузећу је од стране Оснивача поверено да обавља комуналну делатност од посебног друштвеног интереса у области сахрањивања умрлих лица. Предузеће у оквиру комуналне делатности врши:

- погребне услуге – сахране и кремације преминулих лица,
- превоз посмртних остатака умрлог од места смрти до мртвачнице на гробљу или до крематоријума,
- управља, уређује и одржава 10 градских гробаља,
- продаје погребну опрему и цвеће,
- обавља каменорезачке радове и услуге.

Поред тога, предузеће обавља и друге делатности које су у функцији основне, као:

- изградња гробница,
- уређење земљишта за изградњу гробаља и дислокацију постојећих,
- радови на санацији објеката и друге делатности које су утврђене Статутом Предузећа.

Полазећи од делатности коју Предузеће обавља, а у циљу ефикаснијег и економичнијег извршавања послова и радних задатака, Предузеће обавља послове у оквиру 4 сектора:

1. Сектор за основну делатност,
2. Сектор за развој, инвестиције и одржавање,
3. Сектор за економско-финансијске и комерцијалне послове
4. Сектор за правне, персоналне и опште послове,

а преко организационих јединица које су стручно-технички припремљене за одређене групе послова.

Управљање Предузећем организовано је као једнодомно. Органи Предузећа су:

- Надзорни одбор
- Директор

Надзорни одбор чине:

- председник и један представник Оснивача, и
- један представник запослених у Предузећу.

Предузеће је у 2020. години остварило бруто добит од 87.390. хиљада динара, што је за 81.883. хиљада динара више у односу на 2019. годину (када је остварена бруто добит у износу од 5.507. хиљада динара). Након извршеног обрачуна текућег и одложених пореза, нето добит за 2020. годину износи 39.048. хиљада динара, и већа је у односу на 2019. годину за 28.566. хиљада динара, а у односу на Програм пословања за 2020. годину за 17.016. хиљада динара.

У годишњем извештају о пословању остварени финансијски резултат пословања за 2020. годину биће упоредно приказан са резултатом пословања у 2019. години и планираним резултатом исказаним у Програму пословања за 2020. годину.

2. СТРУКТУРА ПРИХОДА И РАСХОДА

Табела 1. Структура прихода и расхода

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2019	остварење 2020	план 2020	индекс 4/3	индекс 4/5
1	2	3	4	5	6	7
	Укупни приходи					
1	Од основне делатности	1.039.211	1.234.484	1.050.600	118,79	117,50
2	Од продаје трговинске робе (са услугом дораде)	452.913	550.952	457.340	121,65	120,47
3	Од грађевинско - каменорезачке делатности	593.353	625.991	582.650	105,50	107,44
4	Од читуља (Политика и Новости)	57.657	62.345	59.000	108,13	105,67
5	Од донација	23.472	23.339	23.000	99,43	101,47
6	Од закупнина	11.657	10.663	11.400	91,47	93,54
7	Од камата	1.222	840	400	68,74	210,00
8	Од бонуса добављача	896	925	900	103,24	102,78
9	Остали непоменути приходи	25.861	24.172	16.762	93,47	144,21
10	Приходи од усклађивања вредности имовине	0	505	0		
11	С в е г а :	2.206.242	2.534.216	2.202.052	114,87	115,08
	Укупни расходи					
I.	<i>Набавна вредност трговинске робе, трошкови материјала и производних услуга (збир од 1 до 9)</i>	895.319	963.892	978.660	107,66	98,49
1	Набавна вредност трговинске робе	198.595	255.766	194.946	128,79	131,20
2	Трошкови материјала за израду (основног и помоћног)	261.018	273.927	254.000	104,95	107,85
3	Трошкови осталог материјала	45.336	50.760	72.200	111,96	70,30
4	Трошкови електричне енергије	15.571	16.227	16.500	104,21	98,35
5	Трошкови горива и осталих енергената	42.629	41.206	48.200	96,66	85,49
6	Трошкови транспортних услуга, ПТТ, телефона, Интернета итд.	19.450	19.908	23.140	102,35	86,03
7	Трошкови грађевинско - каменорезачке радионице	210.085	174.664	241.024	83,14	72,47
8	Трошкови инвестиционог одржавања	72.229	102.673	96.000	142,15	106,95
9	Трошкови текућег одржавања	30.406	28.761	32.650	94,59	88,09
II.	<i>Трошкови зарада, накнада и остали лични расходи (збир од 10 до 15)</i>	764.798	805.211	778.382	105,28	103,45
10	Трошкови зарада - бруто 2	573.960	622.958	623.026	108,54	99,99
11	Трошкови привремених послова (Угов. о делу, Омлад. задруге, Војска)	115.855	109.481	70.865	94,50	154,49
12	Трошкови накнаде члановима Управног и Надзорног одбора	1.233	1.226	1.235	99,43	99,27
13	Трошкови бруто превоза радника	34.788	38.077	34.000	109,45	111,99
14	Трошкови службених путовања	2.197	1.320	2.530	60,08	52,17

рб	о п и с	остварење 2019	остварење 2020	план 2020	индекс 4/3	индекс 4/5
1	2	3	4	5	6	7
15	Остали лични расходи	36.765	32.149	46.726	87,44	68,80
III.	Остали трошкови (збир од 16 до 29)	540.618	677.723	419.090	125,36	161,71
16	Трошкови стручног усавршавања запослених	2.205	1.436	1.700	65,12	84,47
17	Трошкови закупнине	6.957	8.839	8.200	127,05	107,79
18	Трошкови рекламе и пропаганде	154	416	850	270,13	48,94
19	Трошкови амортизације	154.983	150.473	165.000	97,09	91,20
20	Трошкови читуља - Политика и Новости	48.820	53.074	51.420	108,71	103,22
21	Трошкови непроизводних услуга	140.081	132.071	134.070	94,28	98,51
22	Трошкови репрезентације	2.595	2.593	2.600	99,92	99,73
23	Трошкови осигурања	3.873	4.219	4.100	108,93	102,90
24	Трошкови провизија	7.341	8.374	7.500	114,07	111,65
25	Трошкови огласа	12.617	16.734	12.000	132,63	139,45
26	Трошкови камата	2.686	1.026	3.000	38,20	34,20
27	Остали непоменути расходи	153.236	296.147	26.000	193,26	1139,03
28	Отписи материјала, робе, цвећа и потраживања	4.777	1.700	2.650	35,59	64,15
29	Негативни ефекти процене основних средстава	293	621	0		
30	С в е г а (I + II + III) :	2.200.735	2.446.826	2.176.132	111,18	112,44
31	Бруто финансијски резултат (11-30)	5.507	87.390	25.920	1586,89	337,15
32	Порески расход периода	2.674	55.526	3.888	2076,51	1428,14
33	Одложени порески расходи периода	0	0	0		
34	Одложени порески приходи периода	7.649	7.184	0	93,92	
35	Нето финансијски резултат (31-32-33+34)	10.482	39.048	22.032	372,52	177,23

2.1. Приходи

Остварени приходи у 2020. години износе 2.534.216. хиљада динара, и у односу на 2019. годину већи су за 15,30% или за 337.658. хиљада динара. У односу на планиране приходе за 2020. годину, остварени приходи су већи за 14,87%, односно 327.974. хиљаде динара.

Евидентан је значајан раст укупних прихода, што је последица пандемије Ковид 19. Наредна анализа ће показати да су највише расли приходи везани за сахране (приходи од основне делатности, од продаје трговинске робе, од грађевинско – каменорезачке делатности, и од читуља - Политика и Новости). Остали приходи су, из истог разлога, спорије расли или опадали.

2.1.1. Приходи основне делатности

Пружањем комуналних услуга сахрањивања и одржавања гробаља ЈКП „Погребне услуге“ остварује најзначајнији део прихода. У 2020. години приход од основне делатности већи је за 18,79% у односу на 2019. годину, што највећим делом кореспондира са повећањем физичког обима услуга, а мањим делом са повећањем цена основних и осталих услуга. Објављивањем у Службеном листу града Београда бр. 70 од 05.08.2019. године, ступили су на снагу нови Ценовници основних и осталих услуга ЈКП „Погребне услуге“. Исти су почели да се примењују од 07.08.2019. године. У структури укупних прихода учешће прихода од основне делатности у 2020. години износило је 48,71%, што је за 1,61 индексна поена више у односу на исти показатељ 2019. године.

У односу на приходе исказане у Програму пословања за 2020. годину, остварени приход основне делатности већи је за 17,50%, односно за 183.884. хиљ. динара.

Табела 2. Број извршених сахрана и кремација

РБ	о п и с	остварење 2019	остварење 2020	план 2020	индекс 4/3	индекс 4/5
1	2	3	4	5	6	7
1	Број сахрана	10.484	12.016	10.200	114,61	117,80
2	Број кремација	2.861	3.319	2.700	116,01	122,93
3	Укупно (1+2)	13.345	15.335	12.900	114,91	118,88
4	Број смештаја урни	2.661	2.647	2.500	99,47	105,88

Број извршених сахрана и кремација у 2020. години већи је за 1.990, или 14,91% у односу на 2019. годину. У односу на број очекиваних сахрана и кремација исказан у Програму пословања, број извршених сахрана и кремација је већи за 2.435, или 18,88%.

Број смештаја урни мањи је за 14, или 0,53% у односу на 2019. годину. У односу на Програм пословања за 2020. годину, исти је већи за 147, што чини 5,88%.

2.1.2. Приход од продаје трговинске робе

У укупном приходу овај приход учествује са 21,74%. Њега чини приход од продаје погребне опреме и цвећа, приход од дораде погребне опреме, као и приход кафе кухиње.

Приход од продаје трговинске робе у односу на 2019. годину већи је за 21,65%, односно за 98.039. хиљада динара. У односу на приход планиран у Програму пословања за 2020. годину исти је већи за 20,47%, односно за 93.612. хиљада динара.

Процент учешћа продате наше опреме за сахране на гробљима нашег предузећа у 2020. години био је 54,20% , што је нешто мање у односу на 2019. годину, када је исти износио 56,03%.

2.1.3. Приходи грађевинско-каменорезачке делатности

Приходи грађевинско – каменорезачке делатности односе се на приходе од продаје гробница, споменика, розаријума, колумбаријума и разних услуга каменорезачке радионице. Ови приходи су у 2020. години у односу на 2019. већи за 5,50%, односно за 32.638. хиљ. динара. У односу на Програм пословања за 2020. годину исти су већи за 7,44%, односно за 43.341. хиљ. динара. У структури укупних прихода учешће прихода од грађевинско – каменорезачке групе смањило се за 2,20 индексних поена.

Наиме, у питању су радови који се уговарају независно од редовних активности – сахрана и кремација, тако да се никад не може тачно предвидети колико ће се уговорити и остварити прихода по овом основу.

2.1.4. Приходи од читуља (Политика и Новости)

У укупном приходу овај приход учествује са 2,46%. Приходи по овом основу у 2020. години износили су 62.345. хиљада динара, и већи су у односу на 2019. годину за 4.688. хиљада динара, или за 8,13%.

На основу уговора склопљеног са дневним листовима „Политика“ и „Вечерње новости“, сервисна служба ЈКП „Погребне услуге“ преузима од странака текст за читуље и за то наплаћује услугу по ценовнику. По истеку месеца на рачуне поменутих дневних листова пренесе се средства умањена за 10% (Новости), односно 18% (Политика). Расходи по овом основу износили су у 2020. години 53.074. хиљ. динара, што је за 4.254. хиљаде динара, односно 8.71% више у односу на 2019. годину. Чист приход по овом основу у 2020. години износио је 9.271. хиљаду динара, што је за 434. хиљаде динара више у односу на 2019. годину.

2.1.5. Приходи од донација

Приходи по овом основу износе 23.339. хиљаде динара, и учествују у структури укупних прихода са 0,92%. Ови приходи се односе на амортизацију основних средстава донираних од стране Скупштине града.

Приходи од донација у 2020. години у односу на претходну годину мањи су за 0,57%, а за 1,47% су већи у односу на Програм пословања за 2020. годину.

По важећим рачуноводственим политикама приходи по основу условљених донација су државна додељивања и давања, у финансијским извештајима обелодањена према одредбама МРС 20 став 7 и 39, и признају се као приход периода који је потребно повезати са трошковима који настају смањењем вредности додељених средстава применом пропорционалне методе током њиховог очекиваног века употребе.

2.1.6. Приходи од закупнина

Приходи по овом основу односе се на цвећаре и земљиште дато у закуп за антенске стубове, и у 2020. години су мањи у односу на исту величину у 2019. Наиме, исти су за 994. хиљаде динара, односно за 8,53% мањи у односу на 2019. годину, а 6,46% у односу на Програм пословања за 2020. годину.

2.1.7. Приходи од камата

Приходи по овом основу односе се на камате на средства по виђењу код пословних банака. Исти су у 2020. години мањи у односу на 2019. годину за 382. хиљаде динара.

2.1.8. Приходи од додатно остварених бонуса код добављача

Приходи од додатно остварених бонуса код добављача износе 925. хиљ. динара, и односе се на попуст на марकिце за превоз.

2.1.9. Остали приходи

У укупном приходу овај приход учествује са 0,95%. Приходи по овом основу у 2020. години износили су 24.172. хиљаде динара, и мањи су у односу на 2019. за 1.689. хиљада динара, или за 6,53%. Структура ових прихода је следећа:

Табела 3. Остали приходи

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2019	остварење 2020	индекс
1	Приходи од уверења	11	10	90,91
2	Приходи од прикупљања документације	4.647	1.572	33,83
3	Приходи од услуга сервисне службе - 20%	9.935	11.257	113,31
4	Позитивне курсне разлике, ревалор. стамбених кредита	4	5	125,00
5	Приход од продаје основних средстава	0	1.011	
6	Добици од продаје материјала	686	861	125,51
7	Вишкови робе и цвећа	1	0	0,00
8	Наплаћена отписана потраживања	334	285	85,33
9	Прих. од укидања резервисања за отпремнине и јубилеје	8.265	6.151	74,42
10	Прих. од укидања резервисања судских спорова	40	0	0,00
11	Накнада штете од осигурања	1.043	2.718	260,59
12	Накн. утврђ. приходи из ранијих година	41	1	2,44
13	Ванредни приходи	854	301	35,25
	У к у п н о :	25.861	24.172	93,47

Највећи део осталих прихода односи се на приходе од услуга сервисне службе са 20% ПДВ-а, приходе од прикупљања документације, као и на приходе од укидања резервисања за отпремнине и јубилеје, који су прокњижени на основу актуарског обрачуна резервисања за отпремнине и јубиларне награде на дан 31.12.2020. године.

2.1.10. Приходи од усклађивања вредности имовине

Приходи по овом основу износе 505. хиљ. динара, и односе се на наплату дела потраживања Diners club из стечајне масе – 302. хиљаде, као и на ревалоризацију остатка дуга за отплату стана, приликом промене начина исплате (једнократно) – 203. хиљаде динара.

2.2. Расходи

Расходи настали у 2020. години у износу од 2.446.826. хиљада динара већи су за 246.091. хиљаду динара, односно за 11,18% у односу на исту величину у 2019. години. У поређењу са расходима планираним у Програму пословања већи су за 270.694. хиљаде динара, односно за 12,44%. У наставку ће се коментарисати најзначајнији расходи приказани у табели 1.

2.2.1. Трошак набавне вредности трговачке робе

У 2020. години овај трошак је у односу на претходну годину већи за 28,79%, или за 57.171. хиљаду динара, док је у односу на исту величину планирану Програмом пословања за 2020. годину већи за 31,20%. Кретање овог трошка кореспондира са приходом од продаје трговачке робе.

2.2.2. Трошак материјала за израду

Трошак материјала за израду у 2020. години већи је у односу на 2019. годину за 4,95%, и осим материјала за споменике односи се и на материјал за инвестиционо одржавање гробалја (камен за поплочавање, шљунак, песак, цемент, бетон, арматура, и др.), као и на трошак помоћног материјала. У односу на Програм пословања за 2020. годину исти је већи за 7,85%.

У структури залиха највећи део односи се на основни материјал - мермер и камен 240.990. хиљ. динара.

2.2.3. Трошкови енергије

Табела 4. Трошкови енергије

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2019	остварење 2020	индекс
1	Утрошени нафтни деривати	27.465	26.371	96,02
2	Утрошена остала горива (трошкови огрева)	7.391	7.228	97,79
3	Утрошена електрична енергија	15.571	16.227	104,21
4	Утрошен пропан - бутан	7.773	7.607	97,86
	У к у п н о :	58.200	57.433	98,68

Трошкови електричне енергије су у 2020. години имали мањи раст у односу на 2019., док су трошкови нафтних деривата, огрева и пропан – бутана били нижи од истих величина претходне године.

Пошто се лож уље за грејање, као и пропан – бутан за потребе крематоријума набављају у већим количинама и складиште у подземним цистернама, дешава се да набавке ових енергената буду нешто веће или мање у односу на претходни период. Наиме, исти се у

моменту набавке одмах стављају на трошак, њихове залихе се не воде кроз материјално књиговодство и не пописују се (исказивање утрошка било би јако компликовано). Повећање трошка електричне енергије делимично је условљено повећањем цена исте 3,9%, које се примењује од 01.12.2019. године. Остатак повећања односи се на повећање потрошње (грејање одређених објеката на струју, инвестициони радови на гробљима, и др.). Потрошња нафтних деривата кореспондира са приходима од основне делатности (превоз покојника).

2.2.4. Трошкови радова грађевинско-каменорезачке радионице

Табела 5. Трошкови грађевинско – каменорезачке радионице

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2019	остварење 2020	индекс
1	Трошкови израде гробница	176.303	153.731	87,20
2	Трошкови израде гробних места	23.602	11.712	49,62
3	Трошкови изградње осаријума	171	0	0,00
4	Набавна вредност враћених гробница, розаријума и колумбаријума	10.009	9.221	92,13
	У к у п н о :	210.085	174.664	83,14

Ставке 1., 3. и 4. табеле односе се на изградњу гробница, док ставка 2. представља трошкове који су се први пут појавили у 2011. години. Трошкови изградње гробница се односе на ископ и бетонирање подземног дела на који се касније поставља споменик тј. облаже се каменом.

Трошкови изградње нових гробних места подразумевају изградњу бетонских оквира дубине око 30 цм којима се оивичавају гробна места, и на тај начин се нова парцела припрема за предстојеће сахране. Осим тога садрже и трошкове израде пратеће инфраструктуре (приступне стазе, вода, канализација), трошкове озелењавања парцеле, и др. До 2010. године Оснивач је сносио ове трошкове, који су врло високи, а не наплаћују се од странака, да би од 2011. године на захтев Оснивача ЈКП „Погребне услуге“ финансирало ове радове. Напомињемо да су ово расходи који нису имали одговарајуће приходе, и у целости су оптерећивали укупан приход предузећа, све до одобрења Оснивача да се изградња гробног места наплаћује (истина, по симболичној цени).

Од 15.11.2014. године уведена је нова шифра „Трошкови изградње гробног места“ – 17.727,27 динара (19.500,00 са ПДВ-ом), што је далеко испод економске цене коштања и на овај начин се делимично надокнађује трошак изградње гробних места.

Из табеле можемо да приметимо да су само трошкови израде гробница упоредиви у 2019. и 2020. години, јер је динамика изградње истих углавном уједначена. Што се тиче осталих трошкова, ставка 2 је далеко нижа у 2020. у односу на 2019. годину, ставка 3 није имала трошкове изградње у 2020., а ставка 4 је нешто мања у 2020. у односу на претходну годину. Наиме, динамика изградње гробних места зависи од потреба за истим, и није уједначена из године у годину. Изградња осаријума (костурнице) предузима се по потреби, а исти служи за одлагање костију из гробних места која се (уз сагласност породица) празне и ослобађају за поновну употребу. Што се тиче набавне вредности враћених гробница, розаријума и колумбаријума, овакве трансакције су спорадичне и у великој мери варирају из године у годину, те је из тог разлога веома тешко међусобно поредити ову врсту трошкова.

2.2.5. Трошкови инвестиционог одржавања објеката и опреме

Трошкови инвестиционог одржавања објеката и опреме у 2020. години износе 102.673. хиљаде динара, и већи су за 30.444. хиљаде динара, односно за 42,15% у односу на 2019. годину. Ови трошкови су финансирани из сопствених средстава, и искључиво зависе од финансијских могућности. Структура истих је ближе одређена у табели 12 – ставке од 1

до 10 односе се на инвестиционо одржавање објеката, а ставке од 11 до 21 односе се на инвестиционо одржавање опреме.

2.2.6. Трошкови текућег одржавања

Табела 6. Трошкови текућег одржавања

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2019	остварење 2020	индекс
1	Трошкови материјала за текуће одржавање - средства за хигијену	8.329	7.285	87,47
2	Трошкови воде и канализације	5.904	5.370	90,96
3	Трошкови одношења смећа	4.624	4.622	99,96
4	Трошкови услуга Димничара	51	96	188,24
5	Трошкови чишћења просторија	11.498	11.388	99,04
	У к у п н о :	30.406	28.761	94,59

Трошкови текућег одржавања у 2020. години износе 28.761. хиљаду динара, и мањи су у односу на 2019. годину за 5,41%, или за 1.645. хиљада динара.

Највећи раст имали су трошкови услуга Димничара, који су спорадичног карактера, а иначе номинално веома ниски. На нивоу претходне године били су трошкови одношења смећа и трошкови чишћења просторија. Трошкови воде и канализације, као и трошкови средстава за хигијену су били нижи у односу на претходну годину. Значајно је напоменути да одређени послови у оквиру основне делатности предузећа (спремање умрлих, ексхумације, превоз покојника) захтевају висок степен хигијене ради заштите запослених од заразе. Осим тога, пандемија Ковид 19 проузроковала је додатне трошкове одржавања хигијене (дезинфекција просторија, набавка маски, рукавица, и средстава за дезинфекцију). И поред додатних улагања именовани трошкови су остали на нивоу, или испод нивоа претходне године, из разлога што се водило рачуна о штедњи.

2.2.7. Трошкови зарада (брutto 2)

Зараде запослених су контролисане од стране Оснивача – Скупштине града. Закључком Градоначелника месечно се утврђује износ за исплату зарада, а у оквиру годишњег износа утврђеног Програмом пословања. У односу на 2019. годину трошак зарада (брutto 2) у 2020. години већи је за 8,54% или за 48.998. хиљада динара.

Наведено повећање везано је за укидање уплаћивања дела бруто 2 зараде у буџет Републике Србије на основу Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава. На буџетски рачун по основу Закона у 2019. години уплаћено је 21.139. хиљада динара. Трошкови по овом основу исказују се на синтетичком конту 559 – остали нематеријални трошкови, и могу се видети у табели бр. 9 – ставка 8.

У 2020. години трошкови зарада су износили 622.958. хиљада динара, што је 25,46% укупних трошкова предузећа. Просечно исплаћена бруто зарада по раднику у 2020. години износи 90.389,36 динара, а нето зарада 64.974,61 динар.

На крају 2020. године предузеће је имало 505 запослених, што је у складу са Планом.

2.2.8. Трошкови привремених послова (Повремени послови, Уговори о делу, Омладинске задруге итд...)

Трошкови по овом основу су у 2020. години мањи су за 5,50%, или за 6.374. хиљаде динара у односу на 2019. годину.

Ови радници раде на одржавању хигијене на гробљима, уговарању грађевинско - каменорезачких радова, као сервисни референти, транспортни радници и др. Наведена групација трошкова се из године у годину перманентно повећава (са изузетком 2018. и 2020.)

из разлога што се ангажовањем радника по привременим и повременим пословима премошћава мањак радне снаге који се јавља због смањења броја запослених, повећања обима посла и нових услуга које предузеће врши, као и немогућност пријема нових радника.

Предузеће се бави изузетно осетљивом комуналном делатношћу, а већина радника ангажованих на овај начин ради у основној делатности (гробари, радници на одржавању, транспортни радници итд...) и у продаји погребних услуга (теренски референти, сервисни референти, уговарање грађевинско – каменорезачких радова, итд...). Смањењем броја ангажованих лица по уговорима остали бисмо сигурно без значајног дела прихода, док би чистоћа и безбедност на београдским гробљима била свакако мања.

2.2.9. Трошкови накнаде члановима Надзорног одбора

Трошкови накнаде члановима Надзорног одбора су у 2020. години били на нивоу 2019. године, као и на нивоу Програма пословања за 2020. годину, што резултира из чињенице да се накнаде по овом основу нису мењале у наведеним годинама, па их је било могуће планирати са великом прецизношћу.

Примања чланова Надзорног одбора су дефинисана Закључком Скупштине града Београда бр. 120-1044/14-С од 18.09.2014. године.

2.2.10. Трошкови превоза радника

Трошкови превоза радника у 2020. години у односу на 2019. годину већи су за 3.289. хиљада динара, односно за 9,45%, а у односу на Програм пословања за 2020. годину већи су за 4.077. хиљада динара, што чини 11,99%. Исти су се из године у годину перманентно смањивали одласком запослених из предузећа, а немогућношћу запошљавања нових радника, са изузетком 2018. године, када је дошло до запошљавања већег броја радника, што се одразило и на повећање трошкова превоза. Повећање трошкова превоза у 2020. години везује се највећим делом за повећање броја запослених за 28 (са 477, колико је било 31.12.2019. на 505, колико је било 31.12.2020. године). Наиме, Одлуком о максималном броју запослених на неодређено време у систему локалне самоуправе града Београда бр. 11-71/16-С од 08.02.2016. за наше предузеће одређен је максималан број од 405 запослених, а Закључком о давању сагласности за пријем запослених бр. 112-12236/17 од 28.12.2017. године дата је сагласност за пријем још 100 лица у радни однос. У 2020. години је коначно достигнут број запослених предвиђен наведеним документима.

2.2.11. Остали лични расходи

Трошкови по овом основу у 2020. години били су мањи за 12,56%, или за 4.616. хиљада динара у односу на претходну годину.. Најзначајнија одступања се односе на:

- Отпремнину за одлазак по социјалном програму, са чиме је везан и обрачун бруто накнаде за годишњи одмор. Наведене величине нису упоредиве између година, јер се исплаћују од случаја до случаја
- Јубиларне награде нису упоредиве, јер су умањене за износ резервисан по актуарском обрачуну, што важи и за отпремнине за одлазак у пензију
- Поклон пакетићи за Нову годину били су већи 52,41%, или 663. хиљаде динара у односу на претходну годину. У 2019. години ови трошкови су били далеко мањи од планираног износа. Синдикати су упутили захтев да се исти повећају до износа предвиђеног Програмом пословања за 2020. годину, што је и учињено.
- У оквиру ставке 9 табеле 7 (остало) налази се солидарна помоћ за неповољан материјални положај у износу од 23.454. хиљаде динара. Иста се исплаћује на основу Анекса II Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије. На основу налога Оснивача директор предузећа је донео Одлуку бр. 3-46 од 28.12.2020. године о исплати наведене солидарне помоћи. Исплата ће се вршити у десет једнаких месечних рата, почев од децембра 2020.

Солидарне помоћи и друге исплате дефинисане су Колективним уговором предузећа и Правилником о изменама и допунама правилника солидарној помоћи, превентивним систематским прегледима и здравствено-превентивном одмору број 14521 од 24.10.2018. године.

Табела 7. Остали лични расходи

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2019	остварење 2020	индекс
1	Отпремнина за одлазак у пензију, социјални програм	7.692	2.322	30,19
2	Бруто накнада за годишњи одмор	1.726	1.079	62,51
3	Поклон пакетићи за Нову годину	1.265	1.928	152,41
4	Јубиларне награде	1.634	649	39,72
5	Солидарна помоћ - посмртнина	1.530	1.332	87,06
6	Солидарна помоћ - набавка лекова	334	205	61,38
7	Солидарна помоћ - рехабилитација	39	0	0,00
8	Стипендије	1.098	930	84,70
9	Остало	21.447	23.704	110,52
	Укупно :	36.765	32.149	87,44

2.2.12. Трошкови амортизације

Трошкови амортизације су у 2020. години мањи за 2,91%, или за 4.510. хиљ. динара у односу на 2019. годину, а у односу на Програм пословања за 2020. годину мањи су за 8,80%, односно 14.527. хиљ. динара. Смањење ове врсте трошкова везано је за свођење садашње вредности дела опреме на нулу, тако да за наведена основна средства није било амортизације, или је било за део године. Набавке основних средстава у 2020. биле су значајне, али због пандемије Ковид 19 нису вршене планираном динамиком, већ су одлагане, тако да је амортизација новонабављених основних средстава била знатно мања у односу на предвиђену.

2.1.13. Трошкови непроизводних услуга

Трошкови по овом основу су у 2020. години мањи за 5,72%, или за 8.010. хиљада динара у односу на 2019. годину. Њихову структуру ћемо показати у следећој табели:

Табела 8. Трошкови непроизводних услуга

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2019	остварење 2020	индекс
1	Трошкови ревизије	200	200	100,00
2	Адвокатске услуге	4.482	3.065	68,38
3	Консалтинг услуге, стручни надзор	1.033	1.160	112,29
4	Здравствене услуге	398	889	223,37
5	Озакоњење објеката	975	0	0,00
6	Одржавање софтвера, лиценце Windows	8.078	11.278	139,61
7	Обезбеђење	64.848	68.750	106,02
8	Хемијско чишћење	4.138	3.996	96,57
9	Услуге ДДД	5.332	4.170	78,21
10	Пројекти и сагласности	3.008	3.845	127,83
11	Елаборати и експертизе	4.624	996	21,54
12	Испитивање материјала и опреме	282	368	130,50
13	Керамичке слике	4.939	5.794	117,31
14	Реконст. спомен. и гробн.	21.172	8.724	41,21

рб	о п и с	остварење 2019	остварење 2020	индекс
15	Ручно и машинско исписивање слова	4.032	3.771	93,53
16	Гребање слике на граниту	345	351	101,74
17	Позлата слова	1.907	1.920	100,68
18	Метална слова	410	554	135,12
19	Микрофилмовање архивске документације	2.700	2.720	100,74
20	GPS - праћење возила	496	831	167,54
21	Ангажовање радних машина	2.511	4.273	170,17
22	Остале непроизводне услуге	4.171	4.416	105,87
	У к у п н о :	140.081	132.071	94,28

Консалтинг услуге и стручни надзор су трошкови спорадичног карактера, који настају уколико се за њима укаже потреба.

Трошкови реконструкције споменика и гробница - по налогу комуналне инспекције предузеће је дужно да изврши анкерисање надгробних споменика на гробницама у одређеним парцелама, и доведе у уредно стање поломљене плоче. Динамика ових радова искључиво зависи од финансијских могућности предузећа.

Поједини расходи из групације непроизводних услуга директно кореспондирају са приходима од грађевинско – каменорезачке делатности (пројекти и сагласности везани за изградњу гробница, израда керамичких слика, машинско исписивање слова на споменику, гребање слике на граниту, позлата слова).

2.1.14. Остали непоменути расходи

Трошкови по овом основу су спорадични, а самим тим су неки од њих неупоредиви у односу на 2019. годину. Њихову структуру ћемо показати у следећој табели.

Табела 9. Остали непоменути расходи

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2019	остварење 2020	индекс
1	Ексхумације у сврху ослобађања гробних места	0	150	
2	Друмариња, паркинг услуге	604	543	89,90
3	Остала резервисања	43.697	266.639	610,20
4	Дневне новине	57	57	100,00
5	Остале чланарине	4.633	4.719	101,86
6	Порези	2.362	2.733	115,71
7	Таксе и остали нематеријални трошкови	2.264	2.274	100,44
8	Умањење плата по закону - 10%	21.139	0	0,00
9	Негативне курсне разлике	17	19	111,76
10	Обезвређење потраживања за стамбене кредите	6	0	0,00
11	Садашња вредност расходованих и продатих ОС	4.623	2.651	57,34
12	Трошкови спора	66.216	12.042	18,19
13	Накнада штете трећим лицима	752	1.106	147,07
14	Донације (издаци за хуманитарне, културне, здравствене, образовне, научне и верске намене, за заштиту човекове средине и за спортске намене), донирана основна средства	141	141	100,00
15	Други непословни расходи	556	988	177,70
16	Одобрени попусти - Огањ	1.081	0	0,00
17	Одобрени попусти - Сениор картица	0	0	
18	Остали одобрени попусти	0	0	

рб	о п и с	остварење 2019	остварење 2020	индекс
19	Рекреација	871	618	70,95
20	Радничке спортске игре	2.361	17	0,72
21	Превоз - екскурзије, радничке спортске игре	256	0	0,00
22	Улазнице за културне и спортске манифестације	119	48	40,34
23	Ванредни расходи, Остали непоменути расходи и Ургентни центар	1.481	1.402	94,67
	У к у п н о :	153.236	296.147	193,26

Највећи део трошкова који су имали изузетно висок раст у 2020. у односу на 2019. годину односи се на трошкове резервисања по судским споровима за одузето земљиште.

Резервисање за јубиларне награде запослених књижено је на бази актуарског обрачуна за 2020. годину, а наредна ставка се односи на судске спорове за одузето земљиште који су велике вредности, где је предузеће тужено као крајњи корисник, а на основу извештаја адвоката и консултације са правним заступницима Предузећа, имајући у виду најновију доступну документацију.

Осим тога, висок раст су имали и трошкови накнаде штете трећим лицима, што се највећим делом односило на поправке споменика по рекламацијама.

Садашња вредност расходованих и продатих основних средстава у 2020. години је далеко мања у односу на претходну годину из разлога што је у 2019. години страдала у поплави новонабављена компјутерска опрема садашње вредности 1.050. хиљада динара.

2.1.15. Отписи и расходи

Табела 10. Отписи и расходи

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2019	остварење 2020	индекс
1	Директан отпис потраживања	17	72	423,53
2	Расходи материјала	3.001	104	3,47
3	Расходи залиха робе	306	219	71,57
4	Отписи цвећа	789	853	108,11
5	Отписи потраживања од купаца	664	452	68,07
6	Обезвређење готовине и готовинских еквивалената	0	0	
	У к у п н о :	4.777	1.700	35,59

Отписи цвећа су у 2020. години већи за 8,11%, или за 64. хиљаде динара у односу на 2019. годину.

Расходи залиха материјала и робе у 2019. години великим делом се односе на штету насталу у поплави јуна 2019 (2.921. хиљада расход материјала, а 52. хиљаде расход залиха робе у кафе кухињи). Одштета од стране осигуравајућег друштва остварена је у току 2020. године, из разлога што је прво требало покушати поправку основних средстава оштећених у поплави, па тек онда предати обједињен захтев за накнаду штете. Накнада штете од осигуравајућег друштва за основна средства, материјал и робу уништена у поплави 2019. године износила је 2.500. хиљада динара, и уплаћена је на рачун Предузећа у јулу 2020. год.

Обезвређење потраживања у износу од 452. хиљаде РСД односи се на отпис потраживања од купаца старијих од 365 дана, преко исправке вредности.

У 2020. години први пут је примењена корекција потраживања од купаца по основу МСФИ 9. Наведени Међународни стандард предвиђа евидентирање обезвређења:

- ненаплаћених потраживања старијих од 365 дана (што је рађено и до сада),
- свих осталих ненаплаћених потраживања код којих је прекорачен рок доспећа,

- наплаћених потраживања код којих је утврђено кашњење плаћања.

По овом основу прокњижен је негативан ефекат обезвређења потраживања за 2019. у износу од 34.953. хиљаде динара на терет нераспоређене добити ранијих година. Исти је спроведен кроз почетно стање 2020., али без промене упоредног податка 2019. За 2020. годину извршено је докњижење у износу од 19. хиљада динара на терет укупног прихода (садржано у оквиру ставке 5 табеле 10 – отписи потраживања од купаца).

Осим тога, по пописном елаборату су директно отписана ненаплатива потраживања са групе 228 из ранијих година у износу од 72 хиљаде динара.

3. УЛАГАЊА У ОСНОВНА СРЕДСТВА И ИНВЕСТИЦИОНО ОДРЖАВАЊЕ

3.1. Улагања у основна средства

Табела 11. Улагања у основна средства из сопствених средстава

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2020
1	Софтвер - преглед закупа и одржавања гробних места	197
2	Повећање вредности рачунарске мреже	300
3	Орловача - саобраћајнице	2.981
4	Орловача - проширење паркинга	5.678
5	Орловача - заливни систем	617
6	Ново гробље - техничка документација за зид	235
7	Ново гробље - техничка документација за гаражу	240
8	Ново гробље - реконструкција радничких просторија	4.438
9	Ново гробље - изградња монтажног магацина код радничких просторија	4.757
10	Ново гробље - водовод и канализација (уградња 4 пумпе за одбрану од поплава)	117
11	Централно гробље - реконструкција магацина погребне опреме	1.412
12	Лешће - уређење платоа испред капела	12.974
13	Лешће - реконструкција капела	2.961
14	Лешће - водовод и канализација	6.145
15	Збег - саобраћајнице, плато	21.606
16	Збег - хангар	1.606
17	Збег - изградња хладњаче	4.273
18	Збег - водовод и канализација	16.601
19	Збег - заливни систем	656
20	Нова Бежанија - изградња оградно - потпорног зида	12.219
21	Нова Бежанија - водовод и канализација	1.351
22	ал. столарија по гробљима	471
23	Тенде (Капела Делиградска, зграда Сервисне службе)	687
24	грађевинска радна машина JCB	9.775
25	теретно возило - 5 ком. (Fiat Ducato, Citroen Jumper, Opel Movano)	8.951
26	Путничка возила - 4 ком. (Fiat 500L Mirror - 3 ком., Škoda Octavia)	8.667
27	аванс за 4 Фордова возила	10.833
28	вентилација (подрум продавнице 4, Капела Делиградска)	5.107
29	косачице, тримери, моторне прскалице	518
30	дувачи лишћа	155
31	контејнери - 130 ком.	4.375
32	кадице за покојнике (за хладњачу у Сабирној капели) - 70 ком.	2.403
33	систем за подизање притиска воде у подстаници Лешће	850

рб	о п и с	остварење 2020
34	алат - електрични и механички	1.003
35	компјутерска опрема	5.001
36	видео надзор	402
37	намештај	1.799
38	клима уређаји, фрижидери	323
39	апарат за прање под притиском - 2 ком.	99
40	бројач новца - 3 ком.	423
41	сеф - 2 ком.	127
42	остало (додатна опрема за возила и тракторе, уређаји за телефонске централе, усисивачи, колица за покојнике, рачунске машине, фотоапарати, итд.)	523
43	КБЦ Земун - додатни материјал и радови	487
У к у п н о :		164.343

Добар остварени финансијски резултат у 2020. години омогућио је да предузеће из сопствених средстава „без динара кредита“, уложи у набавку основних средстава 164.343. хиљаде динара.

3.2. Улагања у инвестиционо одржавање

Табела 12. Улагање у инвестиционо одржавање из сопствених средстава

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2020
1	асфалтирање саобраћајница, поплочавање прилаза гробним местима	9.975
2	земљани радови	16.695
3	уређење зелених површина, садња	30.972
4	санација здравственог стања зеленила	4.162
5	замена штафли на клупама по гробљима	747
6	одржавање објеката	535
7	форекс табле - ознаке по гробљима	153
8	лед расвета	701
9	одгушење канализације, црпљење септичких јама	746
10	остало одржавање објеката	3.147
11	одржавање возила	10.144
12	одржавање радних машина	7.419
13	презид и поправке крематоријских пећи	8.175
14	одржавање видео надзора	1.268
15	поправка алата и малих машина	3.157
16	одржавање хладњача	1.206
17	поправка канцеларијске опреме	531
18	одржавање ТНГ инсталације	144
19	одржавање противпожарних апарата	262
20	одржавање лифтова	547
21	поправке остале опреме	1.987
22	материјал за инвестиционе радове (камен за поплочавање, шљунак, песак, цемент, бетон, арматура, и др.)	13.566
23	реконструкција споменика и гробних места	8.725
У к у п н о :		124.964

4. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ

До израде овог извештаја није било значајних догађаја на основу којих би се вршила корекција биланса на дан 31.12.2020. године.

5. ИЗЛОЖЕНОСТ РИЗИКУ

Предузеће је у свом редовном пословању различитом обиму изложено одређеним финансијским ризицима, и то:

- Тржишном ризику (који обухвата: ризик од промене курса страних валута, ризик од промене каматних стопа и ценовни ризик),
- Ризику ликвидности и
- Кредитном ризику.

5.1. Тржишни ризик

Тржишни ризик је ризик промена у тржишним ценама као што су: девизни курсеви, каматне стопе и цене инструмената капитала, које могу имати негативан ефекат на приходе предузећа. Циљ управљања тржишним ризиком је контрола изложености тржишном ризику у оквиру прихватљивих параметара, уз остварење оптималног приноса.

Предузеће није изложено ризику од промене курса страних валута.

Предузеће није изложено ризицима кроз ефекте промене висине тржишних каматних стопа на финансијску позицију, резултата пословања и токове готовине. На дан 31.12.2020. године нема дугорочних и краткорочних кредита од банака. 01.01.2020. године Предузеће је имало финансијску обавезу од 80.000. хиљада динара краткорочног кредита за ликвидност код Банке Интеза. Исти је у потпуности исплаћен 02.07.2020. године.

Предузеће је, такође, изложено ризику од промене цена јер се суочава са нелојалном конкуренцијом која урушава легално тржиште погребних производа и услуга. Предузеће већ неколико година покушава преко надлежних органа града Београда (Комунална полиција, Саобраћајна полиција, Секретаријат за здравство итд...), али и сопствених служби (обезбеђење, теренска контрола, каменорезачка служба итд...), да спречи „сиво-црно“ тржиште погребних производа и услуга:

- спрега између здравствених радника (мртвозораца) и посредничких погребних агенција, које има за последицу злоупотребу породице којој је неко преминуо.
- илегални продавци цвећа испред наших гробаља
- огроман број илегалних „продаваца“ које ангажују приватни каменоресци који нуде каменорезачке услуге делећи флајере, пресећући грађане на нашим гробљима када на њих долазе, или чак и приликом саме сахране.

Све ово има за последицу злоупотребу наших грађана када им је најтеже, односно када им неко премине, али и директно утиче на легалне приходе предузећа, тј. државе и града Београда, јер предузеће послује поштујући све позитивне прописе ове земље.

5.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља ризик да предузеће неће бити у стању да измири своје финансијске обавезе по њиховом доспећу.

Приступ Предузећа управљању ризиком ликвидности има за циљ да се увек обезбеди, у мери у којој је то могуће, адекватна ликвидност за измирење обавеза по њиховом доспећу, како под уобичајеним, тако и под ванредним околностима без настанка неприхватљивих губитака или ризика од нарушавања репутације Друштва.

Предузеће прати новчане приливе од потраживања, заједно са очекиваним новчаним одливима по основу обавеза. Предузеће измирује своје обавезе у складу са Законом о роковима и начину плаћања у комерцијалним трансакцијама.

5.3. Кредитни ризик

Кредитним ризиком се управља предузимањем одговарајућих активности и мера на нивоу предузећа, као што је праћење динамике наплате потраживања од купаца.

Не постоји значајна концентрација ризика, будући да Предузеће има широку базу купаца који су неповезани са појединачно малим обавезама према предузећу. Учешће највећег појединачног купца (Удружење крематиста „Огањ“) не прелази 2% (1,00% у 2020. години) укупног прихода од продаје.

У циљу обезбеђења наплате предузеће предузима меру покретања судског поступка.

6. ПОКАЗАТЕЉИ ФИНАНСИЈСКОГ СТАЊА

Предузеће се у 2014. години Рачуноводственим политикама определило за приходовни приступ државних додељивања за улагања оснивача за које не постоји валидна документација за повећање улога у капиталу.

На основу наведеног, евидентиране су обавезе за државна додељивања на конту 495 (примљене донације за инвестиције и основна средства), које по свом карактеру нису обавезе у правом смислу. Из наведеног разлога смо исте искључили из наредне анализе (за салдо конта 495 се умањују краткорочне обавезе – АОП 0442 у Билансу стања), и на тај начин израчунати показатељи представљају реалне величине.

У питању су следећи показатељи:

- задужености,
- ликвидности и
- покрића.

У наредном прегледу направићемо паралелу између показатеља у 2019. и 2020. години.

2019.

Износи без конта 495 у износу од 828.664 хиљ. динара

ПОКАЗАТЕЉИ ЗАДУЖЕНОСТИ		Референтна вредност
Укупна задуженост (Дугорочне обавезе + Краткорочне обавезе + Одложене пореске обавезе) / Укупна актива)	0,15	мање од 0,85
Краткорочна задуженост (Краткорочне обавезе/ Укупна актива)	0,13	мање од 0,85

ПОКАЗАТЕЉИ ЛИКВИДНОСТИ		Референтна вредност
Ликвидност I степена (Готовина и готовински еквиваленти / Краткорочне обавезе)	0,14	минимум 0,05
Ликвидност II степена (Обртна имовина - Залихе / Краткорочне обавезе)	0,43	веће од 1
Ликвидност III степена (Обртна имовина / Краткорочне обавезе)	1,42	веће од 1

ПОКАЗАТЕЉИ ПОКРИЋА		Референтна вредност
Нето обртна средства (Обртна имовина - Краткорочне обавезе)	137.335	веће од 0

Према билансним показатељима предузеће може да се класификује у "А" категорију

2020.

Износи без конта 495 у износу од 805.469 хиљ. динара

ПОКАЗАТЕЉИ ЗАДУЖЕНОСТИ		Референтна вредност
Укупна задуженост (Дугорочне обавезе + Краткорочне обавезе + Одложене пореске обавезе) / Укупна актива)	0,20	мање од 0,85
Краткорочна задуженост (Краткорочне обавезе/ Укупна актива)	0,14	мање од 0,85

ПОКАЗАТЕЉИ ЛИКВИДНОСТИ		Референтна вредност
Ликвидност I степена (Готовина и готовински еквиваленти / Краткорочне обавезе)	0,77	минимум 0,05
Ликвидност II степена (Обртна имовина - Залихе / Краткорочне обавезе)	0,95	веће од 1
Ликвидност III степена (Обртна имовина / Краткорочне обавезе)	1,75	веће од 1

ПОКАЗАТЕЉИ ПОКРИЋА		Референтна вредност
Нето обртна средства (Обртна имовина - Краткорочне обавезе)	284.949	веће од 0

Према билансним показатељима предузеће може да се класификује у "А" категорију

Из прегледа се може видети да показатељи задужености у 2020. години у односу на 2019. расту спорије у односу на показатеље ликвидности и покрића.

Наредна табела ће поближе објаснити кретање најзначајнијих позиција краткорочне имовине и краткорочних обавеза које утичу на показатеље ликвидности и покрића:

Табела 13. Упоредни преглед најзначајнијих позиција краткорочне имовине и обавеза

у хиљадама динара

АОП	опис	2019	2020	индекс 2020 / 2019
0044	залихе	324.586	305.692	94,18%
0051	потраживања по основу продаје	51.628	12.137	23,51%
0068	готовина и готовински еквиваленти	46.995	291.022	619,26%
	део краткорочне имовине (АОП 0044 + 0051 + 0068)	423.209	608.851	143,87%
0442	краткорочне обавезе	1.158.807	1.185.749	102,32%
кто 495	садашња вредност основних средстава добитених од Оснивача	828.664	805.469	97,20%
	кориговане краткорочне обавезе (АОП 0442 - салдо конта 495)	330.143	380.280	115,19%

Из табеле можемо да уочимо бржи раст краткорочне имовине од краткорочних обавеза (обавеза из редовног пословања). У оквиру краткорочне имовине примећујемо да је највећи пораст имала готовина, залихе су имале незнатан пад, док су потраживања по основу продаје знатно опала. Потраживања по основу продаје су у 2020. смањена због примене МСФИ 9 за 34.972. хиљ. динара. Ако би се ова трансакција изузела из анализе, именована потраживања би у 2020. години износила 47.109. хиљ. динара, што је за 8,75% мање у односу на исти показатељ 2019. Овакво умањење потраживања указује на повећање степена наплате. Све ово указује на раст показатеља ликвидности, као и покрића.

7. ЗАКЉУЧАК

Током 2020. године настављен је тренд материјално-финансијског пословања који је остварен у протеклих 13 година. Остварени резултати могу се укратко сумирати на следећи начин:

1. Приход предузећа је утростручен, и то са 820 милиона динара, колико је износио у 2008. години, на 2,53 милијарде динара у 2020. години, при приближно истом броју годишњих сахрана. Значајно повећање прихода је последица интензивне и коректне борбе овог менаџмента са нелојалном конкуренцијом на тржишту погребне опреме и каменорезачких услуга - значајно је повећан удео ЈКП-а у продаји погребне опреме, цвећа и каменорезачких услуга.
2. У 2020. години Оснивачу је на име остварене добити из 2019. године исплаћено 8.910. хиљ. динара. У складу са Одлуком о буџету града Београда у Програму пословања за 2020. годину предвиђено је да се Оснивачу пренесе 85% нето добити остварене у 2019. години.
3. На основу МРС 19, важећих Рачуноводствених политика и Колективног уговора предузећа из 2018 извршен је актуарски обрачун дугорочних резервисања за накнаде запосленима по МРС 19 - као актуарски обрачун по основу будућих исплата

- отпремнина за одлазак у пензију и јубиларних награда. По обављеном актуарском обрачуну, за 2020. годину евидентиран је актуарски добитак 4.800. хиљада динара. Пошто је претходни актуарски обрачун (из 2019.) имао актуарски добитак од 3.995. хиљ. динара, докњижена је позитивна разлика од 805. хиљ. динара. По наведеном актуарском обрачуну за 2020. годину евидентирани су трошкови у износу од 8.319. хиљ. динара, као и приходи у износу од 1.001. хиљ. динара (негативан нето ефекат 7.318. хиљ. динара).
4. 31.12.2020. године извршена је процена вредности софтвера и видео надзора од стране стручних служби Предузећа. Наиме, век трајања ових основних средстава је 5 година, тако да је садашња вредност истих била једнака нули. Пошто су средства у функцији, Надзорни одбор је на седници 27.11.2020. године именовao комисије за процену вредности и преосталог века трајања основних средстава на дан 31.12.2020. године. Финансијски ефекат процене износио је 7.589. хиљада – повећање вредности софтвера, и 2.094. хиљаде – повећање вредности видео надзора, укупно 9.683. хиљаде динара. Од тога је 15% (1.452. хиљаде) издвојено на одложене пореске обавезе, а 85% (8.231. хиљада) прокњижено је на ревалоризационе резерве.
  5. На основу извештаја адвоката, и консултације са правним заступницима Предузећа у 2020. години извршена су резервисања у износу од 258.320. хиљ. динара, искључиво на основу судских спорова за одузето земљиште који су велике вредности, где је предузеће тужено као крајњи корисник, а на основу најновије доступне документације.
  6. Предузеће је ликвидно и солвентно. Дугорочне обавезе у износу од 134.888. хиљада динара односе се на обавезе по судским споровима за одузето земљиште које у поступку извршења и за које је рок плаћања 10 година у једнаким тромесечним ратама. Остало су краткорочне финансијске обавезе, такође везане за судске спорове за одузето земљиште које доспевају до годину дана.
  7. Коефицијент ликвидности који утврђујемо половином сваког месеца за претходни, говори да смо ликвидни. У потпуности поштујемо рок плаћања од 45 дана за измирење својих обавеза ка добављачима, што документујемо РИНО обрасцем који редовно шаљемо Министарству финансија.
  8. Уз друштвено одговорно пословање предузеће тежи остварењу примерене добити у пословању, даљем расту прихода уз спорији раст расхода уз исти број преминулих лица на годишњем нивоу. Ради унапређења пословања, улагање у објекте и опрему, као и у гробнице и гробна места, увек има приоритет. Обезбеђење потребног броја гробних места и гробница, веће хигијене и безбедности на београдским гробљима као и континуирано улагање у имовину, биће приоритет и у наредном периоду.

У Београду, 25.06.2021. године

Директор сектора
за економско-финансијске и комерцијалне послове

Зоран Јовановић